

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/23/2004

OPINIE O EWENTUALNYM ROZMIESZCZENIU AMERYKAŃSKICH BAZ WOJSKOWYCH NA TERENIE POLSKI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Od pewnego czasu pojawiają się w mediach informacje o ewentualnym przeniesieniu z Niemiec do Polski części amerykańskich baz wojskowych. W związku z tym w styczniowym sondażu¹ zapytaliśmy respondentów o ich stosunek do obecności na terenie naszego kraju baz sił NATO oraz konkretnie - do rozmieszczenia u nas baz wojsk amerykańskich.

W porównaniu z pomiarem z lutego 2000 roku wzrosła (o 5 punktów, do 40%) liczba respondentów uważających, iż w Polsce powinny stacjonować wojska innych państw NATO. Przeciwnicy obecności obcych wojsk na terenie naszego kraju stanowią 42% badanych. Co szósty (17%) nie ma wyrobionego zdania w tej sprawie.

Tabela 1

Czy uważa Pan(i), że w Polsce powinny stacjonować wojska innych państw NATO czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	II-III 1999	II 2000	I 2004
	w procentach		
Zdecydowanie powinny	8	9	12
Raczej powinny	24	26	28
Łącznie „powinny”	32	35	40
Raczej nie powinny	35	29	21
Zdecydowanie nie powinny	21	26	21
Łącznie „nie powinny”	56	55	42
Trudno powiedzieć	12	10	17

Poprosiliśmy respondentów, aby własnymi słowami opisali, z jakich względów, ich zdaniem, rozmieszczenie na terenie naszego kraju baz wojsk amerykańskich byłoby dla Polski korzystne, a z jakich niekorzystne.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (164) przeprowadzono w dniach 9-12 stycznia 2004 roku na liczącej 1057 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

		CBOS
Ostatnio dużo mówi się o możliwości ulokowania na terenie Polski baz wojsk amerykańskich. Jakie, Pana(i) zdaniem, korzyści mogłyby odnieść Polska z ulokowania takich baz?		
Spadek bezrobocia, nowe miejsca pracy		24%
Korzyści ekonomiczne, finansowe		21%
Poczucie bezpieczeństwa		17%
Zbyt na polskie towary i usługi		7%
Rozwój regionalny		5%
Korzyści polityczne, umocnienie pozycji Polski w świecie		3%
Korzyści w dziedzinie wojskowości		3%
Inne		3%
Brak korzyści		22%
Trudno powiedzieć, nie wiem		22%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wskazać więcej niż jedną korzyść

Ponad jedna piąta pytaných (22%) nie potrafiła wskazać ewentualnych korzyści, jakie mogłyby odnieść Polska z obecności na jej terenie wojsk amerykańskich. Taka sama liczebnie grupa (22%) wskazywała na brak jakichkolwiek korzyści.

Wymieniając **korzyści** z rozmieszczenia w Polsce baz amerykańskich respondenci najczęściej (24% ogółu) mówili o nowych miejscach pracy, spadku bezrobocia, często w kontekście lokalnym. W drugiej kolejności (21%) wymieniali korzyści ekonomiczne, finansowe zarówno konkretne (np. opłaty za dzierżawę gruntów), jak i w kategoriach ogólnych (wpływy do budżetu, napływ dolarów, pomoc finansowa ze strony USA). Prawie co szósty Polak (17%) wskazywał na poczucie bezpieczeństwa, swoisty parasol ochronny, zabezpieczenie granic naszego kraju. Rzadziej wymieniano takie korzyści, jak: zbyt na polskie towary i usługi (7%), rozwój gospodarczy regionów, w których zostałyby usytuowane bazy (5%), umocnienie pozycji Polski w świecie (3%), korzyści dla Wojska Polskiego, wynikające z kontaktu z nowoczesnym sprzętem i doświadczoną kadrą (3%), oraz inne (3%), np. rozwój infrastruktury, zagospodarowanie baz pozostawionych przez wojska radzieckie, napływ nowych inwestycji, rozwój turystyki i nauki.

		CBOS
Z jakich względów ulokowanie amerykańskich baz w Polsce byłoby dla nas niekorzystne?		
Zagrożenie atakami terrorystycznymi		21%
Względy ekonomiczne, finansowe		8%
Pogorszenie stosunków z Rosją		6%
Niechęć innych państw, konflikt z krajami UE		6%
Wszelkie negatywne skojarzenia z obecnością obcych wojsk w Polsce		5%
Skażenie, degradacja środowiska naturalnego		4%
Brak poczucia bezpieczeństwa		4%
Negatywne skutki społeczne, np. ksenofobia		2%
Inne		5%
Nie ma takich - byłyby tylko korzyści		16%
Trudno powiedzieć, nie wiem, nie zastanawiałem się		33%

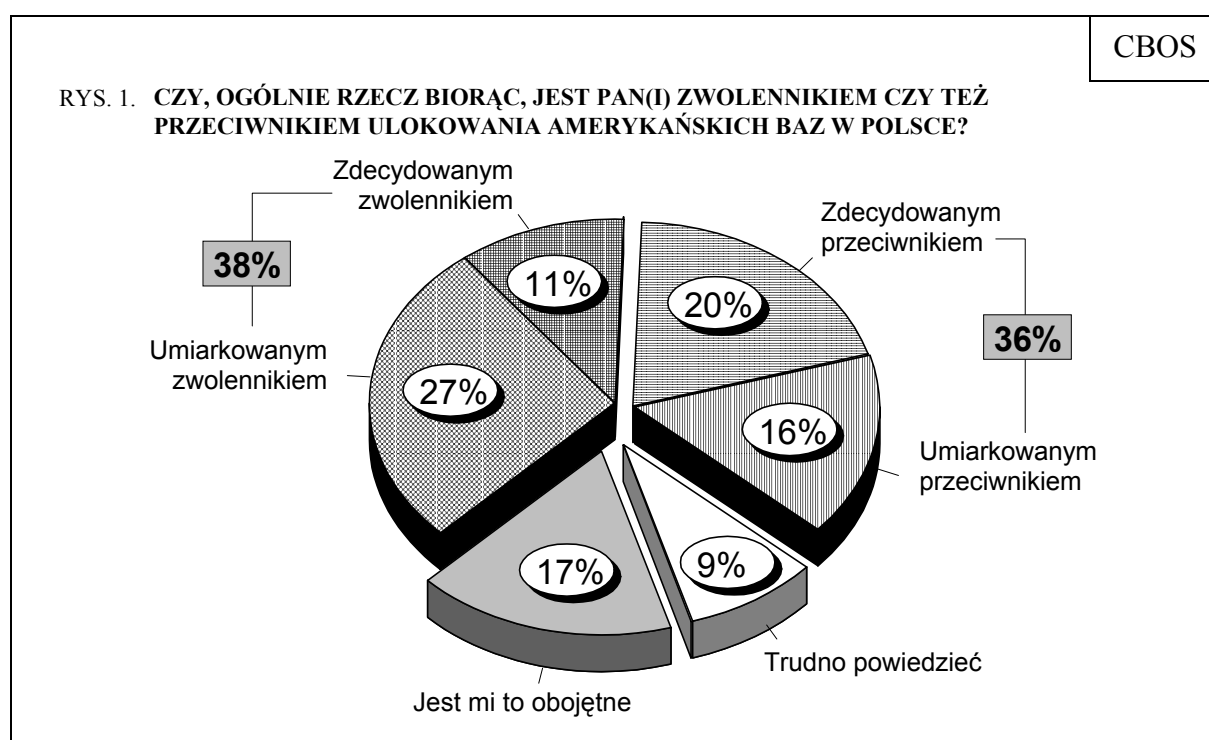
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wskazać więcej niż jeden powód

Co szósty Polak (16%) nie dostrzega żadnych negatywnych aspektów ewentualnej obecności amerykańskich żołnierzy na terenie Polski - uważa, że byłyby tylko korzyści. Jedna trzecia natomiast (33%) nie potrafiła odpowiedzieć na to pytanie.

Najczęściej wymienianą przez badanych **ujemną stroną** rozmieszczenia w Polsce baz amerykańskich byłoby zagrożenie atakami terrorystycznymi (21%). Co dwunasty ankietowany (8%) jest zdania, że naszego kraju nie stać na ponoszenie kosztów obecności takich baz w Polsce. Co szesnasty respondent (6%) obawia się pogorszenia stosunków z Rosją, wynikającego z rozmieszczenia baz amerykańskich na terytorium Polski, i tyle samo (6%) - pogorszenia relacji z innymi państwami, zwłaszcza należącymi do Unii Europejskiej. Dla 5% ankietowanych obecność w naszym kraju obcej armii budzi skojarzenia z pobytem wojsk radzieckich i dlatego jest nie do zaakceptowania. Obawy o skażenie, degradację środowiska naturalnego wyraża 4% badanych, tyle samo (4%) mówi o braku poczucia bezpieczeństwa, zagrożeniu w razie jakiegoś konfliktu. Nieliczni (2%) wyrażają niepokój o przyszłość polskich tradycji i wartości moralnych, obawiają się wzrostu urodzeń dzieci pozamażeńskich, szczególnie o czekoladowym kolorze skóry.

Po pytaniach, które dotyczyły korzyści i strat wynikających z ewentualnej obecności amerykańskich baz wojskowych na terenie Polski, zadaliśmy respondentom pytanie o ich stosunek do ulokowania takich baz w naszym kraju.

Za rozmieszczeniem w Polsce baz sił amerykańskich opowiada się 38% ankietowanych i niemal tyle samo (36%) wyraża sprzeciw. Co szósty respondent (17%) deklaruje obojętny stosunek do tej kwestii, a co jedenasty (9%) nie ma wyrobionego zdania.

Za ulokowaniem na terenie Polski baz amerykańskich opowiadają się przede wszystkim mężczyźni (48%), mieszkańcy miast dużych (46%) i największych (42%), osoby z wyższym wykształceniem (49%), kadra kierownicza i inteligencja (57%) oraz pracujący na własny rachunek poza rolnictwem (48%).

W poglądach na temat przedstawionych kwestii można zauważyć pewne terytorialne zróżnicowanie opinii, jednak ze względu na niewielkie liczebności badanych w poszczególnych województwach należy je traktować bardzo ostrożnie. Mieszkańcy województw zachodniopomorskiego i pomorskiego w większości opowiadają się zarówno

za obecnością na terenie naszego kraju sił NATO, jak i za rozmieszczeniem w Polsce baz amerykańskich. Przeciwnie stanowisko zajmują mieszkańcy województw lubelskiego, lubuskiego, kujawsko-pomorskiego i podkarpackiego.

Tabela 2

Województwa	Czy uważa Pan(i), że w Polsce powinny stacjonować wojska innych państw NATO czy też nie?		Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pan(i) zwolennikiem czy też przeciwnikiem ulokowania amerykańskich baz w Polsce?	
	Łącznie „powinny”	Łącznie „nie powinny”	Łącznie „zwolennicy”	Łącznie „przeciwnicy”
w procentach				
Dolnośląskie	42	43	35	32
Kujawsko-pomorskie	32	52	32	58
Lubelskie	34	53	33	43
Lubuskie	35	53	30	46
Łódzkie	39	48	34	41
Małopolskie	44	37	40	33
Mazowieckie	39	47	36	42
Opolskie	35	43	36	41
Podkarpackie	35	51	30	43
Podlaskie	44	25	39	21
Pomorskie	53	39	53	30
Śląskie	44	38	39	33
Świętokrzyskie	36	42	39	22
Warmińsko-mazurskie	35	46	38	35
Wielkopolskie	42	37	40	36
Zachodniopomorskie	60	17	48	32
Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć” oraz „jest mi to obojętne”				

Należy podkreślić, że zarówno w sprawie stacjonowania w Polsce baz NATO, jak i rozmieszczenia na terenie naszego kraju baz amerykańskich opinie respondentów są bardzo podzielone. Ukształtowanie się wyraźnego stanowiska będzie zależać od dalszego rozwoju wypadków, zwłaszcza zaś od społecznej debaty przedstawiającej korzyści i ewentualne zagrożenia wynikające z obecności wojsk amerykańskich na terenie Polski.

Opracowała
Anna GRUDNIEWICZ

A N E K S

Tabela 1. Czy uważa Pan(i), że w Polsce powinny stacjonować wojska innych państw NATO czy też nie?

(%)

	Zdecydowa- nie powinny	Raczej powinny	Raczej nie powinny	Zdecydowa- nie nie powinny	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	12	28	21	21	17	1056
Płeć						
Mężczyźni	19	32	21	19	9	506
Kobiety	6	24	21	23	25	549
Wiek						
18-24 lat	11	31	25	21	12	159
25-34	14	35	22	20	9	191
35-44	15	27	22	19	18	186
45-54	9	30	24	18	18	216
55-64	19	29	12	25	15	127
65 lat i więcej	9	17	19	26	29	178
Miejsce zamieszkania						
Wieś	7	28	22	23	20	397
Miasto do 20 tys.	15	23	23	23	16	129
20-100 tys.	16	28	24	14	18	206
101-500 tys.	19	30	13	25	13	200
501 tys. i więcej mieszk.	10	31	26	21	12	124
Wykształcenie						
Podstawowe	7	20	21	25	28	301
Zasadnicze zawodowe	17	31	21	17	14	275
Średnie	13	32	19	23	13	365
Wyższe	17	31	26	17	9	115
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	18	36	31	12	4	68
Prac. umysł. niż. szczebla	12	36	16	19	16	106
Pracownicy fiz. - umysł.	13	37	29	11	10	76
Robotnicy wykwalifikowani	14	26	23	27	10	90
Robotnicy niewykwalifik.	16	36	11	11	26	35
Rolnicy	2	35	21	21	21	56
Pracujący na własny rach.	18	28	18	22	15	46
Bierni zawodowo						
Renciści	11	22	15	27	26	111
Emeryci	11	22	18	24	24	204
Uczniowie i studenci	11	33	24	21	12	83
Bezrobotni	18	21	25	25	10	124
Gospodynie domowe i inni	3	27	24	21	24	57
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	12	35	19	20	14	174
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	14	36	30	13	7	78
sekt. pryw. poza rolnict.	17	31	21	18	13	176
prywatnym gośp. rolnym	2	33	19	23	22	54
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	13	18	28	26	15	126
300-399	9	25	21	33	12	81
400-599	13	33	18	18	18	189
600-800	12	31	16	23	18	172
Powyżej 800 zł	17	30	25	18	10	208
Ocena własnych war. mater.						
Złe	11	22	23	26	18	328
Średnie	11	30	20	20	19	472
Dobre	16	33	21	19	11	256
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	18	26	17	19	20	65
Raz w tygodniu	10	29	22	21	18	552
1-2 razy w miesiącu	12	24	23	27	13	124
Kilka razy w roku	15	30	22	17	17	185
W ogóle nie uczestniczy	18	26	16	25	15	128
Poglądy polityczne						
Lewica	15	35	19	19	12	200
Centrum	11	31	28	17	13	304
Prawica	18	31	20	21	9	261
Trudno powiedzieć	7	18	16	27	31	288

Tabela 2. Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pan(i) zwolennikiem czy też przeciwnikiem ulokowania amerykańskich
 baz w Polsce? 1 - Zdecydowanym zwolennikiem; 2 - Umiarkowanym zwolennikiem; 3 - Jest mi to
 obojętne; 4 - Umiarkowanym przeciwnikiem; 5 - Zdecydowanym przeciwnikiem

	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	11	27	17	16	20	9	1056
Płeć							
Mężczyźni	18	30	14	14	19	5	507
Kobiety	5	23	19	18	21	13	549
Wiek							
18-24 lat	9	29	21	19	16	6	159
25-34	12	29	17	21	17	3	191
35-44	15	26	15	15	17	11	186
45-54	9	30	15	18	19	9	216
55-64	16	30	11	11	24	7	127
65 lat i więcej	8	15	21	13	28	15	179
Miejsce zamieszkania							
Wieś	8	23	16	19	23	11	397
Miasto do 20 tys.	15	23	24	14	17	6	129
20-100 tys.	7	32	20	16	18	6	207
101-500 tys.	18	28	13	11	21	9	200
501 tys. i więcej mieszk.	13	29	14	19	17	8	124
Wykształcenie							
Podstawowe	6	19	20	15	25	15	301
Zasadnicze zawodowe	14	30	18	16	16	6	275
Średnie	12	30	16	16	20	7	365
Wyższe	19	30	8	22	17	4	115
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	20	37	7	26	10	0	68
Prac.umysł.niż.szczebła	12	34	13	12	19	9	106
Pracownicy fiz.-umysł.	11	30	21	21	12	6	76
Robotnicy wykwalifikowani	15	23	13	19	26	4	90
Robotnicy niewykwalifik.	10	21	27	20	11	11	35
Rolnicy	2	25	22	18	21	12	56
Pracujący na własny rach.	21	27	7	18	22	5	46
Bierni zawodowo							
Renciści	4	27	17	13	23	15	111
Emeryci	11	21	17	12	25	14	204
Uczniowie i studenci	9	31	16	19	18	7	83
Bezrobotni	16	23	21	16	20	5	124
Gospodynie domowe i inni	3	27	24	18	21	8	57
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	12	36	10	16	18	7	174
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	14	22	24	20	16	4	78
sekt. pryw. poza rolnict.	16	29	14	20	17	4	176
prywatnym gosp. rolnym	2	24	23	16	23	12	54
Dochody na jedną osobę							
Do 299 zł	7	24	15	21	26	6	126
300-399	13	18	9	23	31	7	81
400-599	9	30	18	14	17	11	189
600-800	13	30	17	14	18	8	172
Powyżej 800 zł	16	27	17	19	17	4	208
Ocena własnych war. mater.							
Złe	10	21	16	17	25	10	328
Średnie	10	28	19	16	18	9	472
Dobre	16	32	14	16	18	5	256
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	19	17	16	21	17	9	65
Raz w tygodniu	10	26	17	17	21	9	552
1-2 razy w miesiącu	10	25	12	19	25	8	125
Kilka razy w roku	11	31	22	14	14	8	185
W ogóle nie uczestniczy	14	29	16	13	21	7	128
Poglądy polityczne							
Lewica	10	38	11	14	22	4	200
Centrum	11	27	21	17	16	7	304
Prawica	19	27	12	20	19	3	261
Trudno powiedzieć	5	18	21	15	24	18	288